

számomra. Ilyenkor kikapcsolom a másik felé irányuló szeretetemet. Érdekes módon a másik érzékeny műszerként azonnal megérzi az úrt: – „Mi bajod?” – „Semmi!” Ismerős párbeszéd minden házasságban.

Rombolóak ezek a szálszakadások, amelyeket csak a rendszeres imák és beszélgetések gyógyíthatnak. Van-e módszerünk a hibák, *szálszakadások* és veszekedések feldolgozására, korrigálására? Ha úgy tetszik, van-e *kibékülési technikánk*? Meg tudunk-e szólalni elsőnek? Kérhetjük-e magunkat, ha a másik erőt vesz magán, és kimondja a bűvös „Ne haragudj!” szót? Vagy még ráteszünk egy lapáttal: „Persze; érzed, hogy nincs igazad, azért akarsz békülni!” Elsőnek szólni, sőt elfogadni a békülékeny hangot, talán a legnagyobb dolog a házasságban! Ahogyan már idéztem: „Ne nyugodjék le a nap haragotok fölött (Ef 4,26)! Boldogok, akik ehhez tudják igazítani az életüket.

Szellemi termékenység – szellemi dinamizmus

A házastársi szeretetkapcsolatnak *közösségteremtő ereje van*: önmagához hasonló szeretetközösségek létrehozására és fenntartására törekszik. Szellemi impotenciája pedig önkritika: nincs mit szaporítani, nincs mit továbbadni, kétségei vannak önmaga szeretetének értékei felől.

A jól működő házasság termékenysége négy szinten valósul meg:

- önmaguk szeretetközössége – Isten-képmásosság,
- családi közösség – a gyermekek elfogadása, gyermeknevelés,
- testvéri leadó közösség – emberhalászás,
- szolgálat a rászorulóknak felé – karitás.

Az egységteremtő munka és a termékenység dinamikus kölcsönhatásban van egymással. Csak egységben lehet termékké válni, a vállalkozások sikere viszont tovább mélyíti az egységet. Ha a házasság tápfeszültsége Isten, akkor az a két elem önmagát felfelé erősítő folyamatot hoz létre. Ilyen a fejlődő, mindig megújulni tudó, hatékony munkavégzésre képes házasság. Isten hiánya viszont romboló folyamatot eredményez: az egység megbomlása termékké nem tesz, ez tovább gyengíti az egységet, mindez végül a kapcsolat széthullásához, vagy ami még rosszabb, a gyáván együtt maradáshoz, hidegháborúskodáshoz vezet. Az előbbi szöveget félreérthető: nem az „inkább váljunk el” felszólítást kívánja sugallani, hanem hogy „legyünk bátrak visszatérni Istenhez” az együtt maradás érdekében.

Az Istenbe kapaszkodó házastársak számára élő remény az *egység és az alkotó életvitel* harmóniája.

Vincze Endre

Ez az írás egy 1981-ben készült, kétszer ilyen hosszú tanulmány részlete; eredeti címe: Nem múlik el a szerelem! Gondolatok a házasságról.

Évszázados hagyományok a Cserta család otthonában

Versekkel, népzenevel és táncal telve peregnék a hétköznapok a Cserta család életében, otthonában. A Pro Cultura-díjas familia az ősök szellemiségével átítatott házuk falai között látta vendégül munkatársainkat.

Évszázados hagyományoktól körülöngve, a dédszülők egykori otthonában üli körül a családi asztalt vasárnaponként a Cserta család. Négy felnőtt gyermekükből hárman már kirepültek, csak a fiatalabb fiú, Balázs lakik a szülőkkel. Cserta Gábor és felesége, Csertáné Bohn Judit Székesfehérvár-palotavárosi háza mégis tele van étellel és nyüzsgéssel. „Mostanában leginkább Balázs zenésztársai vendégeskednek nálunk” – meséli az édesanya. „Ha úgy alakulnak a fellépéseik, nálunk is alszanak. Együtt vacsorázunk, beszélgetünk. Ugy gondolom, az ember fiatalosabb is marad, ha megpróbálja megérteni a mostani ifjak gondjait, problémáit, és ha szükség van rá, segíti őket.” A gyerekek, unokák gyakran hét közben is beugranak, vasárnaponként pedig aki tud, náluk ebédel.

Tizenegyen az asztal körül

„Kezdetben hatan voltunk, mi és a négy gyerek. Most már tizenegyen ülünk körül a családi asztal vejeinkkel, unokáinkkal kibővülve” – büszkélkedik a családfő, Cserta Gábor. „De régebben is megszokottak voltak a nagy családi összejövetelek, feleségem nagynénje, nagybátyja is itt volt a nagyobb ünnepeken. Ha születésnapon gyűjtünk gyertyát, évtizedek óta a ’Serkenj fel, kegyes nép’ kezdetű dalt énekeljük el együtt. A legnagyobb unokánk, Dani már furulyázni is szokott hozzá. Igyekszünk tudatosan átadni a népi műveltséget a család legkisebb tagjainak is.” Négy gyermekükből eddig a két lány házasodott meg. Juditnak két kislánya született, Dani és Marci, ők már óvodába járnak. Kata pedig hét hónapja adott életet kisfiának, Kristófnak. Boldog nagymamaként Bohn Judit fontosnak tartja hangsúlyozni: igyekszik a háttérben maradván segíteni lányait anyai hivatásuk kiteljesítésében. „A gyerekek neveléséért elsősorban ők a felelősek. Öröm azt látni,

hogy a kicsik személyiségének megfelelően, személyre szabottan igyekeznek betölteni anyai szerepüket, és azt is, hogy gyermeknevelésükben mennyire érezhetők a nyomai mindannak, amit édesanyjukként sikerült átadni nekik. Gyakran vigyázunk az unokákra, hogy a férjükkel kettesben is el-mehessenek különböző programokra, sőt, ha úgy adódik, nálunk is alszanak a gyerekek.” Judit, Kata, Gábor és Balázs egykori gyerekszobája most is játékokkal zsúfolásig telve várja az újabb generációt.

Ősi székesfehérvári gyökerek

A család lelke, a családi tűzhely melegének őrzője az édesanya. Csertáné Bohn Judit különösen nagy ajándéknak tartja, hogy a mai napig is egykori szülőházában élhet, leszármazottait ide várhatja haza finom étellel, nagy szeretettel. „Édesanyámék heten voltak testvérek. Szüleimmel és öcsémmel ebben a házban éltünk. A születésnapokat, névnapokat mindig együtt töltöttük, annál a családnál, amelyben éppen volt az

ünnepeket. Így vonultunk sokszor együtt a városon keresztül, és ünnepeztünk. Ellestük öcsémrel, hogyan is csinálják ezt a felnőttek, hogyan tartják össze a családot. Tulajdonképpen ezt az egymásra figyelést még gyerekkoromból hoztam magammal. Mindig fontos volt számunkra, hogy mi történik a másikkal, miközben hagyjuk egymást szabadon élni.” A városhoz kötődő hagyományok pedig folytatódhatnak, hiszen a lányaink mindketten székesfehérvári fiatalnőkhöz mentek feleségül.

Kossuth utca, a varázsvilág

A család persze nemcsak ott-hon tölti szívesen közösen az időt, gyakran sétálnak például a belváros utcáin is. Ilyenkor a kis unokák csillogó szemmel hallgatják a nagyszülők meséit a hajdanvolt Székesfehérvári életéről. „Sokszor elmondom nekik, hogy a Kossuth utca számomra igazi varázsvilág volt gyermekkoromban” – emlékszik vissza Judit. „Ott volt édesapám, Bohn István kefekötő mester műhelye a 9-es szám alatt. Amikor meghalt, akkor volt százéves a Bohn kefekötőipar. Szép Sanyi bácsival, aki műköszőrüs volt, egymás mellett volt az üzletük. Kicsi korunkban sokszor beszöktünk a műhelyükbe ellesni a titkaikat. A maguk szakmájában a szomszédos üzletek is legendások voltak Fehérváron. Ott volt Müller Panni néni, a kalapos, Aposztolovicsék, a vegytisztítók, Kovácsné Bezdegh Zsuzsa néni kézimunka üzlete és még sorolhatnám. Bohn nagymamám is ott lakott a Kossuth utcában. Gyakran mentünk át hozzá vasárnap, és kutat-

tunk a finomságok után, egy kis mandula, egy kis dió, egy kis aprósütemény mindig illatozott a konyhájában.”

A közös történet kezdete

Mi is a Cserta család történetének kezdete, hogyan ismerkedett meg egymással Judit és Gábor? „A 70-es években a Bazilikában volt egy ifjúsági énekkar, ahol Gábor gitározott, én pedig énekeltem. A harmóniák összehoztak bennünket” – osztja meg gondolatait Judit, aki még a Fehérváron akkoriban nagyon ismert Kósa Ferenc atya Szent Cecília kórusában is énekelt, emellett a Bazilika kántorától, Hellenbach Dénestől tíz évig tanult zongorázni. A zene tehát kezdettől meghatározó szerepet játszott a házaspár életében.

Gyógyító népzene

Judit asszony a népzenenek egyenesen gyógyító erőt tulajdonít, meggyőződése, hogy gyermekeik a zene lélekerősítő hatásának köszönhetően voltak csak ritkán betegek gyerekkorukban. Születésüktől fogva fogékonyak voltak a zenére, táncra, gyakran szerepeltek együtt is a színpadon az Alba Regia Néptáncegyüttesben. „Előfordult, hogy Judit Gábornak, Kata pedig Balázsnak volt a párja egy fellépésen. Felemelő érzés volt látni őket együtt.” Később Balázs a Bakony együttesben elkezdett klarinétozni, Kata népénekekre járt, Judit és Gábor pedig táncolt. Édesapjuk és édesanyjuk a külföldi szerepléseikre néhányszor elkísérte őket, és különösen nagy büszkeséget éreztek, hogy gyermekeik a magyarság hagyományai-

it képviselik a nagyvilágban. „Szerettem a sok ruhát vasalni, keményíteni, a szalagokat, a gyöngyöket vásárokon válogattuk a népviselethez.”

Négy gyerek, négy egyéniség

Balázsról már kicsi korában jellemző volt a szórakoztatás, látható volt, hogy szeretne örömet szerezni. Amikor a nővérének, Juditnak tüdőgyulladásra volt, s lázasan feködött, az alig hároméves Balázs ott bohóckodott a betegágya mellett, a játékgitarját pengetve próbálta felvidítani. Már akkor megmutatkozott benne, hogy másokat szeretne gazdagítani a humorával. Gábor nagyon mély érzésű gyermek volt, már kicsiként is sok minden érdekelte a művészetekkel kapcsolatban is. Nagyon szépen beszélt, alsó tagozatban díjat is nyert szép beszédből. Több sportág kipróbálása után végül is a néptánc világát választotta. Judit nagyon anyáskodó volt, kicsi korában is látszott, hogy a gyerekekhez kapcsolódó pályát fog választani. „Karácsonykor született, ezért egyhetes késleltetéssel a karácsonyfa alá tettük. Elkezdett sírdogálni, mire Gábor rögtön megteáztatta. A jó testvéri kapcsolat már korán megmutatkozott” – idézte fel édesanyjuk. Kata szintén nagyon szereti a művészeteket. „Kiskorában lakott a környéken egy festőművész; Kata 4-5 évesen hihetetlen érzékenységgel tudta kiválasztani a festmények közül a minőségieket. Már ekkor látszott a kiállásán a magyar néptáncosoktól elvárt, külföldiektől annyszor megcsodált büszke testtartás.”

Mind a négyen olyan családcentrikusak, hogy sokak csodálkozására felnőtteként is együtt nyaralnak a szüleikkel. „Ha csak tehetjük, Balatonfűreden, a nagybátyámék nyaralójában töltünk közösen egy hetet minden évben” – tudtuk meg a családanyától. „A levegő, a víz közelsége, a végtelen szabadság érzése meghatározó élmény volt már az én gyerekkoromban, majd a gyerekek, és most már az unokák számára is. Talán Gábor vitorlázás iránti szenvedélye is innen eredeztethető, Balázs pedig, ha teheti, horgászni jár.”

Kovács V. Orsolya

